

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลโดยทางการ Pillar II กระบวนการประเมินความเสี่ยงพอของเงินกองทุน (ICAAP)

ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

แนวทางการกำกับดูแลของ ธปท.

แนวทางการกำกับดูแลในประเทศไทย: Pillar 2

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สกส. 5/2552 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2) ลงวันที่ 21 สิงหาคม 2552 ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนพิเศษ 142 ง เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2552 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มุมมองของ ธปท. ต่อ Pillar II

- ICAAP เป็นความรับผิดชอบของธพ. Board of Directors และ Senior Management ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ ICAAP และผลักดันให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของธพ. รวมถึงการดูแลให้ธพ.มีเงินกองทุนที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของธพ. (Risk Profile)
- ICAAP และกระบวนการสอบทานควรเป็น Forward looking คือควรครอบคลุมถึงภาวะวิกฤต และผลกระทบจากความผันผวนของภาวะเศรษฐกิจ
- กระบวนการ ICAAP ต้องมีคุณภาพเพียงพอ เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของธุรกิจ

มุมมองของ ธปท. ต่อ Pillar II

- ธพ. ต้องมีระบบบริหารความเสี่ยงที่ดี และต้องดำรงเงินกองทุนให้เพียงพอและสามารถรองรับความเสี่ยงทั้งในปัจจุบันและอนาคต และทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต
- ธพ. ต้องมีการพัฒนากระบวนการ ICAAP อย่างต่อเนื่อง
- ธปท. จะ review ICAAP ของธพ. และมีการ dialogue ระหว่างกัน โดยหากพบว่า ธพ. มี ICAAP ที่ไม่เหมาะสม ธปท. มีอำนาจในการพิจารณาดำเนินการกับ ธพ. ได้

ICAAP Report

- จัดทำประจำปี และจัดส่งให้ ธปท. ภายในไตรมาสที่ 1
- ครอบคลุมกลยุทธ์และแผนธุรกิจ 2-3 ปี รวมถึงข้อมูลสำคัญทางการเงิน
- ภาพรวมโครงสร้างการกำกับดูแลและการบริหารงาน
- ภาพรวมกระบวนการ ICAAP การบริหารความเสี่ยง การวางแผนเงินกองทุน และการจัดทำ Stress test
- การรายงานและการสอบทาน

ประเด็นการกำกับดูแลที่สำคัญ

ประเด็นการกำกับดูแลที่สำคัญ

- การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการ สง.

ธพ. มีความพร้อมในการจัดเตรียมกระบวนการ ICAAP และสามารถปฏิบัติได้ตามแนวทางขั้นต่ำ โดยคณะกรรมการธนาคารและผู้บริหารระดับสูงได้อนุมัตินโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ ICAAP แล้ว

- ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ Risk appetite/ Risk Tolerance
- นโยบายการบริหารความเสี่ยงและความเพียงพอของเงินกองทุน
- นโยบายการทดสอบภาวะวิกฤต

ประเด็นที่สำคัญ

- การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

Risk Appetite/ Risk Tolerance

ภาพรวมการบริหารความเสี่ยงโดยรวมของ สง. ปรัชญาการบริหารความเสี่ยงของ สง. ระดับความเสี่ยงสูงสุดที่สามารถยอมรับได้ สง. ส่วนใหญ่มีการกำหนดเป้าหมายอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำที่ตัวเองจะดำรง

- การบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

แนวทางและกระบวนการระบุ ประเมิน ติดตามและบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญของธนาคาร รวมถึงวิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยง และบุคลากร

ประเด็นที่สำคัญ

- การจัดทำ Stress test

แนวทางและกระบวนการในการกำหนดสมมติฐาน วิธีและเครื่องมือที่ใช้ในการจัดทำ Stress test ผลกระทบของการจัดทำ Stress test และการนำผลการทดสอบไปใช้งาน

- การดูแลความเพียงพอและแผนเงินกองทุน

มาตรการที่ใช้ในการติดตามดูแลรักษาระดับเงินกองทุนให้เพียงพอและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงของ สง. ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมถึงแผนเงินกองทุน

ตัวอย่างการสรุปผล

ตัวอย่าง ABC

ธนาคาร ABC

(ข้อมูลจากรายงาน ICAAP ของธนาคาร ณ สิ้น มี.ค. 55)

ภาพรวมกระบวนการ ICAAP

- กระบวนการ ICAAP ของธนาคารอยู่ในระดับพอใช้ มีการอนุมัตินโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ICAAP Policy, Stress Test Policy และ Risk Appetite รวมทั้ง มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในดูแลความเสี่ยงและความเพียงพอของเงินกองทุนเป็นประจำ อย่างไรก็ตาม กระบวนการ ICAAP ของธนาคารอยู่บนพื้นฐานของการคำนวณเงินกองทุนตามเกณฑ์ขั้นต่ำของทางการเท่านั้น และอยู่ระหว่างการพัฒนาเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เช่น แบบจำลองด้านเครดิต เป็นต้น
- ผลการประมาณการความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคารภายใต้ภาวะวิกฤต เงินกองทุน (CAR) ของธนาคารในอนาคต 3 ปี อยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 8.92 ถึงร้อยละ 9.03 โดยธนาคารอยู่ในระหว่างการดำเนินการพิจารณาเพิ่มเงินกองทุน

11 กลุ่มลูกหนี้ที่มี exposure ของยอดคงค้างตั้งแต่ร้อยละ 10.00 ของเงินกองทุนขึ้นไป

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

1. Risk Appetite

เป้าหมายเงินกองทุน
และเพดานความ
เสี่ยงสูงสุด

- ธนาคารกำหนดเป้าหมายการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 12.00 ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับ ธพ. ไทย
- ธนาคารกำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยงหลัก (KRI) 35 ตัว เพื่อใช้ในการติดตามดูแลเพดานความเสี่ยงสูงสุดระดับองค์กร และความเพียงพอของเงินกองทุนของธนาคาร โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น CAR NPL Ratio ROE สภาพคล่องส่วนเกิน การปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์ของทางการ และจำนวนผู้ร้องเรียนต่อธนาคาร เป็นต้น

13

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

2. ความเสี่ยงภายใต้ Pillar 2

2.1) Credit

Concentration Risk

ความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของสินเชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีการกระจุกตัวในระดับที่ต่ำกว่า Limit ที่ธนาคารกำหนดและเกณฑ์ของ ธพท. แต่การกระจุกตัวของกลุ่มลูกหนี้รายใหญ่และกลุ่มธุรกิจสหกรณ์ฯ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดย

- **Large Borrower Concentration:** กลุ่มลูกหนี้รายใหญ่ มีจำนวน 13 ราย และมียอดคงค้างรวมกันประมาณ 2.1 เท่าของเงินกองทุน ยังคงต่ำกว่าหลักเกณฑ์ Pillar 2 ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 3 เท่า โดยมีลูกหนี้รายที่สำคัญ เช่น กลุ่ม TTP (ร้อยละ 30) กลุ่ม PC (ร้อยละ 22) กลุ่ม KC (ร้อยละ 11) เป็นต้น
- **Sector Concentration:** กลุ่มธุรกิจของธนาคารมี 20 กลุ่มฯ โดยแต่ละกลุ่มฯ มี Limit ให้อยู่ในช่วงร้อยละ 2 - ร้อยละ 20 ของสินเชื่อรวม ซึ่งยังคงอยู่ภายใต้ Limit ที่ธนาคารกำหนด โดยกลุ่มฯ ที่มียอดคงค้างสูงสุด ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีกขายส่ง (16%) อาหาร (10%) และโรงแรม (10%)

2. ความเสี่ยงภายใต้ Pillar 2

2.2) Interest Rate Risk in the Banking Book (IRRBB)

- ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยฯ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เนื่องจาก
- ผลกระทบตามวิธี Economic Value เท่ากับร้อยละ 8.6 ของเงินกองทุน (8.8 พันล้านบาท) หากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป 200 bps ซึ่งต่ำกว่าหลักเกณฑ์ Pillar II ที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินกองทุน
 - ประเมินการรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารจะลดลง 1.1 พันล้านบาท หากอัตราดอกเบี้ยปรับลดลง 100 bps ซึ่งต่ำกว่า Limit ภายในของธนาคารที่กำหนดไว้ที่ 4.5 พันล้านบาท โดยธนาคารประมาณการรายได้ดอกเบี้ยสุทธิทั้งปี 55 ไว้เท่ากับ 30 พันล้านบาท

2.3) Liquidity Risk

- ธนาคารไม่มีปัญหาสภาพคล่องโดยรวม โดยมีสภาพคล่องส่วนเกินสะสมในอีก 1 เดือนข้างหน้า สูงถึง 70 พันล้านบาท (Limit กำหนดไว้ที่ 20 พันล้านบาท) อย่างไรก็ดี ด้านสกุลดอลลาร์สหรัฐ มีประมาณการกระแสเงินสดสกุลเงินดอลลาร์สะสมรวม 10 วัน -50 ล้าน USD ซึ่งอยู่ในการติดตามของธนาคาร (Limit -250 ล้าน USD)

2. ความเสี่ยงภายใต้ Pillar 2

2.4) ความเสี่ยงอื่น ๆ

- ธนาคารได้ให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านกลยุทธ์และด้านชื่อเสียงด้วย โดยกำหนดให้มีตัวชี้วัด (KRI) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อติดตามดูแลความเสี่ยงทั้งสองด้านนี้ เช่น การกำหนด ROE ROA ดัชนีความพึงพอใจของลูกค้า และการติดตามข่าวสารด้านลบของธนาคาร เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดความเสี่ยงต่าง ๆ เหล่านี้ยังคงอยู่ในระดับที่ธนาคารยอมรับได้

3. Stress Test

3.1) สถานการณ์จำลองที่ใช้

- ปัญหาหนี้สาธารณะในยุโรปลุกลาม เศรษฐกิจโลกถดถอย GDP ของไทยปี 55 ขยายตัวที่ร้อยละ 2 และการส่งออกของไทยขยายตัวต่ำกว่าร้อยละ 10 และปรับตัวดีขึ้นในช่วงปี 56 – 57
- ธนาคารมีการทำ Macro – Micro Link เพื่อหาผลกระทบของภาวะวิกฤตต่ออุตสาหกรรมแต่ละประเภท และกระทบต่อความสามารถในชำระหนี้ของลูกค้าในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

3. Stress Test

3.2) ผลการทดสอบ ภาวะวิกฤต (ปี 55 - 57)

- ในปี 55 NPL Ratio เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2 เป็นร้อยละ 5 และต้องกันสำรองเพิ่มขึ้นจำนวน 15.5 พันล้านบาท ส่งผลให้ธนาคารขาดทุนจำนวน 800 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ธนาคารสามารถทำกำไรได้ในปี 56 - 57 จำนวน 12.9 และ 19.8 พันล้านบาท
- CAR ของธนาคารลดลงเหลือร้อยละ 8.02, 8.47 และร้อยละ 9.24 ในปี 55 - 57
- สำหรับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ธนาคารใช้ 3 สถานการณ์จำลอง คือ Bank – Specific Market - Wide และ Combination โดยธนาคารจะมีสภาพคล่องไม่เพียงพอสำหรับสถานการณ์ Combination จำนวน -5 พันล้านบาท ในระยะเวลา 7 วัน และ -95.8 พันล้านบาท สำหรับระยะเวลา 1 เดือน (ธนาคารอยู่ระหว่างการปรับปรุงและหารือ)

4. ประเมินการเงินกองทุนในอนาคต

4.1) CAR ในอนาคต ภายใต้ภาวะปกติ และภาวะวิกฤต

- ภาวะปกติ: ธนาคารประมาณการแผนการเงิน 3 ปี (ปี 55 – 57) โดยกำหนด GDP ไทยขยายตัวในอัตราร้อยละ 3.8 4.2 และ 4.3 และสินเชื่อของธนาคารขยายตัวร้อยละ 6.5 7.8 และ 7.7 โดยมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานจำนวน 12.5 19 และ 25 พันล้านบาท
- ภาวะวิกฤต: ธนาคารนำผลกระทบจากการทดสอบภาวะวิกฤตข้างต้นมาใช้ประมาณการและวางแผนเงินกองทุนในอนาคตของธนาคาร

ประมาณการ CAR (%)	55	56	57
ภาวะปกติ	14.04	13.03	12.85
ภาวะวิกฤต	8.02	8.47	9.24

4. ประเมินการเงินกองทุนในอนาคต

4.2) มาตรการดูแล เงินกองทุนและ การเพิ่มทุน

- ธนาคารกำหนดมาตรการในการติดตามดูแลและรักษาระดับเงินกองทุน โดยกำหนดให้มี **Trigger Level** ตามระดับของเงินกองทุน 5 ระดับ พร้อมทั้งแนวทางในการดำเนินการหาก **CAR** ลดลงจนแตะระดับ **Trigger** ต่าง ๆ เช่น หาก **CAR** อยู่ในช่วงร้อยละ 11.50 - ร้อยละ 12.50 ธนาคารจะดำเนินการเพิ่มระดับเงินกองทุนภายในระยะเวลา 1 – 2 ปี โดยการพิจารณาออกตราสารหนี้หรือตราสารทุนตามความเหมาะสมของสถานการณ์ เป็นต้น
- ธนาคารอยู่ระหว่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน (Tier 1) จำนวน 10 พันล้านบาท และออกหุ้นกู้ด้อยสิทธิ (Tier 2) จำนวน 8 พันล้านบาท รวม 18 พันล้านบาท ทั้งนี้ หากเทียบกับเงินกองทุนและสินทรัพย์เสี่ยงของธนาคาร ณ สิ้น ก.ย. 55 จะส่งผลให้ธนาคารมีเงินกองทุนเพิ่มขึ้นเป็น 118 พันล้านบาท และ **CAR** เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.92 เป็น ร้อยละ 16.11

19

5. ข้อสังเกตจากการตรวจสอบ

- **Key Risk Indicators (KRI)** ที่ธนาคารใช้เป็นพาดานความเสี่ยงสูงสุดที่ยอมรับได้บางตัว ยังขาดคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นตัวชี้วัดความเสี่ยงที่ดี
- ธนาคารอยู่ระหว่างการพัฒนาเครื่องมือในการทำ **Stress test** โดยเฉพาะการทำ **Macro – Micro Link** ไปยังลูกหนี้รายตัว นอกจากนี้ การประเมินผลกระทบต่อสินเชื่อย่อย ยังขาดข้อมูลเชิงสถิติที่น่าเชื่อถือ โดยธนาคารอยู่ระหว่างการพัฒนาฐานข้อมูล

ภาพรวม ICAAP

- ธพ. กำหนดให้มีกระบวนการ ICAAP ที่สอดคล้องตามลักษณะของ ธพ. บางครั้งอาจไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้
- ธพ. มีระดับเงินกองทุนอยู่ในระดับที่สูงกว่าที่กฎหมายกำหนด และมีเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนภายในของ ธพ. เอง (Risk appetite, Internal CAR)
- ธพ. บางแห่งมีการประเมินความเสี่ยงตาม Pillar 2 เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในประกาศ
- ความแตกต่างของการจัดทำ Stress test (สมมติฐาน แนวทางและวิธีการ เครื่องมือที่ใช้)

Questions and Answers